

lenne a geszt a fának, épen kemény, legkeményebb részére, mely a latinban itt valóságos *lignum* nevet visel, érteni és használni, t. i. azon részére, mely rendesen a *háj* és *bél* között szokot lenni. Tudjuk, hogy a növények, illetőleg fák részeit vagyis szerveit alkotják 1) a *háj*, ennek részei ismét a) a *hám*, a legeslegkülső finom burok, mely a bibét kivéve, a növény minden részét borítja; b) a *kéreg* (lat. cortex, ném. Rinde), c) a *háncs* (l. liber, n. Bast), d) a *szíjács* (l. albumen, n. Splint); ezek után jönne a *gestz* (l. lignum, n. Holz*), a fa legkeményebb része; 2) a *bél*, némely tájnyelven: *völgy*, fa völgye (l. medulla, n. Mark).

Ime itt van tökéletes helye a gesztnek, s mily jól illik egybe: *a fa gesztje*.

„Élőfa” értelemben az legfőlebb nyesett, csonkázott (kosztolt) fát jelenthet; valamint *gesztes*, vágott vagy vágásos erdőt vagy erdőrészt.

Egyébiránt nevezze, a kinek tetszik, valamenyi *lignumot gesztnek*, azt se bánom, csak nem az arbort, mely jelentéssel nyelvünk mind eredetiségének kificzamítása, mind az általános nyelvszokás daczos megvetése nélkül soha sem birt, soha sem birhat.

E figyelmeztetést, egy öreg magyar nyelvésztől, kinek mindenek fölött a magyar nyelv s főleg népnelv tiszta, eredeti ős jelleme fekszik szívében, reményelem, nem veendi rosz néven a tisztelt szerkesztőség.

Pest 1865. harmadhó 25-dikén.

Fogarasy János.

EGYESÜLETI KÖZLEMÉNYEK.

J e l e n t é s

a magyar Erdészegylet 1864 September 5—7. Selmeczen tartott XIV. közgyűléséről.

(Folytatás és vége.)

September 6-nak reggelén az egylet tagjai az akademi könyvtár helyiségeiben gyűltek össze, s innen 8 órakor 20 szekeren az

*) Kern.

ügynevezett „vöröskúton” át a Hodrusi pagonyhoz érkeztek, hol a szekérről leszállva *Szűjbély* József cs. k. erdőmester által rövid de szívélyes szavakkal üdvözöltettek.

Utunkat gyalog folytatva mindjárt egy 60—80 éves jegenyefenyő állabba értünk. A termőhely e fanemnek igen kedvező a mit úgy a Schwarz bányatanácsos mint az erdőrendezőség által közölt kitűnő becslési termési és vágási adatok bizonyítanak.

Egy kis völgyön lefele s az átelleni lejtőn fölfelé menve több fiatalabb, nagyobbbrészt szállalt jegenyefenyő állabon mentünk által melyekbe a bükkal más lágyfanemek is, részint egyenként részint csoportosan betolakodtak.

A magaslatról szabad kilátást nyertünk az alatt fekvő idősebb és fiatalabb állabok felett melyeken a szű-falás jelei már láthatók valának.

Innen egy czélszerűen rendezett, ámbár a mult évi szárazság nyomait hordozó, veténytérhez értünk, hol a rövid pihenés ideje alkalmat nyújtott a tavalyi káros időjárás feletti eszmecsereére. Ezután rövid reggeli következett mely alatt a társaság fiatalabb tagjainak kedélyes akademia dalai mulattatának.

A völgyön lefele haladva egy aknához értünk honnan az érc húzó gép szerkezetének és működésének megtekintése után részint gyalog részint szekeren a szép fekvésű Hodrusbányára értünk. Itt az országutról eltérve egy mellék völgyön felfele eljutottunk az úgynevezett „Spitzberg-re” hol a szűpusztítás a legnagyobb mértékben tünt fel.

A jegenyefenyő szű (*B. curvidens*) itt több, fekvő álló és ujonnan ejtett fán, *pete*, *alak*, *báb* és *bogár* állapotában vizsgálat alá vétetett; s e tekintetben a második ülés tárgyalásaira utalunk.

Huzamosan tartó de igen érdekes beszélgetések közt, a szű által megszállott terjedelmes állabokon által, végre az előbb elhagyott országútra értünk s ott várakozó szekereinken Zsarnóczát érintve a gyönyörű Garamvölgyön felfele haladva délután 3 órakor a regényes sekvesű Vichneyi fürdőbe érkezünk hol Selmecz sz. k. városa legőszintébb vendégszeretetének ismét kétségtelen jeleit adá.

Erősödve s a legvidorabb hangulatban elhagyánk nap lemente után a kedélyes helyet s 10 óra tájban Selmecze visszaérkezünk.

September 7-ének reggelén a kamara udvarban összegyűlvén,

daczára a nem nagyon kedvező időnek ő kir. felsége Szász-Coburg-Koháry herczeg erdeinek megszemlélése végett Ilia helység felé vet-tük utunkat. Az erdőszlén mindnyájunk által ismert és tisztelt ba-rátunk id. Helm Ervin jelmezekkel izléssel ékitett diszkapunál üdvö-zölve fogadott.

Ámbár a nehéz köd az alatt sűrű esőbe ment által s megfosz-tott azon élvezettől hogy a szitna-hegy csúcsáról a gyönyörű kilá-tást élvezhessük, utunkat megrövidítve még is folytattuk, s ez a'att *Helm* úr által figyelmeztetve a *Bostrichus curvidens* és *B. lineatus* pusztításait még a 40—60 éves állabokban is észleltük.

Sokoldalu s tanulságos vitatkozások közt ismét Ilián által 11 óra tájban elérkeztünk a Szt. Antal herczegi kastélyba hol fogad-tatásunkról gondoskodva volt.

II. ülés szeptember 7-én.

Alelnök *Wessely* az ülés megnyitása után bemutatja *Burg Ádám* es. k. udvari tanácsos és bécsi műegyetemi tanár urat mint a gyű-lés igen tisztelt vendégét, ki harsány éljennel üdvözlötven e fogad-tatást szívélyes szavakkal viszonzá. Ezután a napi rendre térve át — felhívja *Kalich* es. k. erdészt hogy észleleteit és tapasztalatait a 4. feladatra nézve mely így szól: „a szúpusztítás különös tekintettel Selmecz vidékére s annak ellenszerei” — adná elő.

Kalich a szú jelenlétét 1863 év május havában észlelte először, midőn annak szórványos pusztításairól meggyőződött. Nem mulasztá el ennek föltünését éber figyelemmel kísérni s ellene az ösmert kiír-tási rendszabályokat foganatba venni. Ennek következtében körülbe-lől 12000 holdra terjedő pagonyában 1863-ban majustól octoberig mintegy 3000 darab fát vágatott le, melyek részben a szú által meg-ölve részben megszállva voltak.

Ő azt hiszi hogy az 1863-ki hőség és szárazság a jegenye fenyőszú (*B. curvidens*) gyors elszaporodását lényegesen előmozdítá s eszközlé hogy az 1863-ki év folytán e szú 3 nemzedéke jött létre. Egyébiránt azt is észlelte hogy e rovar a hideg hatása ellen egé-szen érzéketlen, minthogy a jégkéregbe befagyott rovarak a melegre téve feléledtek s éltek.

Ezen körülményeknek tulajdonítható hogy e rovar annyira el-szaporodott hogy 1864-ik év augustus haváig már 13000 darab

fát kellett kivágni. Legpusztítóbban mutatkozott e szú a tegnap meglátogatott Spitzbergen hol az erdő 0,8 része tönkre van téve. A kiveszett vagy a szú által megszállt törzsek úgy szinte a *cselfák* (Fangbäume) ejtésének költségei eddig mintegy 1900 fra. rúgnak, s minthogy egy fa ejtéséért és lehántásáért az átmérő minden hüvelyke után $1\frac{1}{2}$ krajczár fizetetik, az ejtett törzsek átmérőinek összege 126666 hüvelyket tett.

Az ejtett és lehántott fa részint a bányászatnál használatot fel részint tüzelőfául a bánya munkásoknak adatott. Az eljárás mellyel ez utóbbi történik, a szú szaporodását alkalmasint előmozdítja.

Szóló ugyanis észleletei folytán azon meggyőződésre jutott hogy a rovarok egyrésze mielőtt a fát rajzás végett elhagyná egész $1\frac{1}{2}$ vonalnyi mélységre a fába furja be magát s az által a lehántás által célzott irtási módot meghiusítja, a miért is nézete szerint a szú további terjedését csak a megszállott fa szenítése által lehetne sikeresen gátolni.

Wagner erdészeti segédtanár az eddig közlötöket kiegészítendő hoszá teszi hogy az itteni tapasztalatok *Ratzeburg* adataival is megegyeznek minthogy úgy a tegnapi kirándulás alkalmával tett vizsgálatok mint tulajdon előbbi észleletei nyomán a *B. curvidens* alak báb és bogár állapotban nem csak a kéreg alatt hanem a fába is befurva találtatott. Azon kérdés támad tehát, miként van az, hogy úgy a kéreg alatt mint a fában alakok, bábok és kiképzett bogarak találtatnak? *Kasztner* erdész tegnap azon nézetet nyilvánítja hogy nem lehetetlen miként a rovar két ivara különféle viszonyok közt fejlődik. Talán nem minden ok nélkül föl lehetne tenni hogy a nő ivaru alakok bábbá alakulásuk előtt a fába furják magokat hogy ott biztonságban kiképződhessenek. Azon eset hogy a természet a női ivar kiképzésére nagyobb gondot fordít nem áll itt egyedül, s e tekintetben *Rowland* barátunk igen találóan az anya méhek nevelésére tett figyelmessé. Ha már most a mondottak szerint nem valószínűtlen hogy a jegenyefenyőszú női alakjai a további biztos kiképződés végett a fába furják be magukat, úgy azok ott a kéreg lehántásának káros hatása ellen is védve vannak, s a kéreghántás célja nagyobb részt meg van hiusítva. Ezt kikerülendő a kéreghántásnak akkor kellene történnie mielőtt a női alakok a fába menekülnének, a mi tekintetbe vévén azon körülményt hogy e rovar egy nyáron 3 nemzedéket is költ, s ennek következtében ugyan egy időben e rovar

fejlődése minden állapotában találni lehet — a rovarirtást igen költségessé tenné.

Ő is azt tartja hogy a megszállott fa lehető gyors szentítése a legsikeresebb irtási eszköz lenne.

E tárgyra vonatkozólag *Kasztner* erdész úrtól utólagosan a következő levél érkezett, mely az összefüggés végett itt közöltetik:

Tekintetes úr!

Az utolsó selmeczi közgyűlés alkalmával hozzám intézett azon becses fölszólításának hogy közleném a jegenye-fenyő-szú életmódjára vonatkozó tapasztalataimat, különösen arra nézve *hogy valjon a szijjácsba csak is a női ivar furja-e be* magát — engedve, van szerencsém a következőket becses tudomására juttatni.

Egy a jegenye-fenyő-szú által egészen előlt 16 hüvelyknyi vastag jegenye fenyő (Tanne, Pinus abies, du Roi) derekán egész vigyázattal 28 □" térről lehántottam a kérget s ez alatt találtam:

33 petét, 29 alakot, 22 bábót és 11 kiképzett him bogarat. Ezen vizsgálat az előbb nyilvánított feltevés mellett látszék tanuskodni minthogy a 11 már egészen kiképződött bogár közt egy női ivaru sem találtatott.

A lehető pontossággal azután a szijácsot vettem vizsgálat alá melyben

24 alakot, 44 bábót, 22 him- és 23 női világosbarna bogarat találtam.

Több erre következő vizsgálatok alkalmával a kéreg alatt is leltem még bölcsőjükben fekvő világosbarna női bogarakat. Ezen körülményekből biztosan lehet következtetni hogy e rovar alakjainak befuródását a szijácsba nem az ivar-különbség, hanem hihetőleg az időjárás és legmérséklet föltételezi.

A fűrlyuk minőségéből s abból hogy minden lyukban csak egy rovar található azon meggyőződésre jöttem hogy a lyukak csak az alakoktól származhatnak. Mihelyest ugyan is az anyamenet (Muttergang) oldalain a hancsba lerakott petékből az alakok kibujnak ezek az anyamenettől jobbra balra, majd derék- majd lefele hajló hegyes szög alatt menő s növekedésükkel aránylagosan mindig tágasabbá váló alakúakat rágnak mindaddig még bábokká nem válnak. Ha átalakulásuk ezen szakában rossz időjárás vagy hideg áll be, akkor

a már keményebb fúró eszközökkel bíró alakok a szíjácsba furják be magukat.

A furlyukak a törzs tengelyére többnyire tetőirányosan mint egy $2\frac{1}{2}$ vonalnyi mélységre hatnak s ott a törzs tengelyével egyenközi irányban oly üüeggé, bölesövé, alakulnak melyek épen a rovar hosszának felelve meg a rovarnak kényelmes fekvést engednek.

Miután minden üregben csak egy rovar lelhető, bizonyos hogy a peték lerakása soha sem a fában hanem mindig a kéreg alatt történik. Ezen állítás helyességét bizonyítja az is hogy a petéből kikelt alak sokkal gyengébb rágó eszközökkel bír semhogy a kemény fából táplálkozhatnak s így csak a lágyabb hancsra van utalva.

Végre egy bogárnak 3 napig tartó észlelete arról is meggyőzőtt hogy a kiképződött bogarak a szíjácsot csak annyiban rágják a mennyiben az bölesőjük tágitására és a furóliszt eltávolítására szükséges.

Ezen, lényegökben véve csekély észleleti eredményeket fogadja tekintetes úr mint adott ígéretem beváltását, kijelentvén hogy kedves kötelességemnek tartandom észleleteimet tovább folytatni s azok eredményét közzé tenni.

Mély tiszteletem nyilvánítása mellett maradván

Tekintetes úr

alázatos szolgálja

Kasztner Nándor.

Curter bányatanácsnok a rovarévi madarak kis számára utal, a mi a madárfogás szenvedélyének eredménye, indítványozza tehát hogy nyujtana be az egylet a nm. m. kir. helytartósághoz egy kérvényt hogy a madárfogás eltiltatván a rovarpusztító madarak ki-méltessenek. Szerinte a hangyatojásnak az éneklő madarak etetésére való használata szinte káros hatással van.

Szábély erdőmester a fának előbb ajánlott szénítését nem tartja czélszerűnek, mert annak kivitele itt egyrészt a helyi körülményeknél fogva majdnem legyőzhetlen akadályokba ütköznék, másrészt pedig e rovar gyors elszaporodásánál fogva alig lehetne mindig a szénítést a szükséges időpontban eszközölni; pártolja inkább *Curter* indítványát s kéri az elnököt ez iránt intézkedni.

Almann városi főkapitány szinte pártolja ez indítványt s kívánná hogy a gyermekek már az iskolában figyelmeztetnének a madarak nagy hasznosságára.

A város részéről már úgy is szigorúan megtiltatott Selmecz városa területén minden madárfogás, de ezen intézkedésnek csak akkor leend sikere ha a vidéken a falusi községekben is hasonló tilalom bocsájtatik ki.

Egyébaránt kétfli hogy a zenérek a rovarok kipusztítására nézve jelentékeny befolyással bírnának.

Mack tanár különös nyomatékot helyez arra hogy a hasznos madarak védelmének szükségessége az iskolában, és a templomban a szószékről hirdettessék; szóló figyelmeztet egyszersmind arra hogy az erdészegylet már 1858-ban e tárgyban kérelmett intézet az országos kormányshékhé.

Pettkó bányatanácsos a hasznos madarak védelmére nézve legcélszerűbnek tartaná az énekes madarak tartására jó nagy adót róni.

Enders erdész azon körülmény folytán hogy a jegenye fenyőszű által megszállott fák kérge alatt e rovarok ellenségei is számosan találtnak, azt következteti hogy e szű dulása nem sokára meg fog szűnni.

Erre *Kalich* az elnök felszólítására az oda hozott fa és kéreg darabokat mutatja elő és magyarázza, megemlítvén hogy a pete lerakás után 3 héttel 1 □" téren 20—24 bogarat talált, s hogy a szűfalás a fa sudarától lefelé terjed, s a harkály is e szerént a törzsen, a bogarakban élelmét keresvén, mindég alább kopácsol.

Scherffel emlékszik hogy ujjab idöben a hasznos madarak védelmére Magyarországon rendelet adatott ki, elégségesnek tartaná tehát ha ezen rendelet ujna kihirdettetnék.

Bayer erdőmester mint curiosumot említi hogy ösmer oly helyeket hol a madárfogást a városi tisztek különös előszeretettel üzik.

Rowland erdőmester figyelmezteti a jelenlévöket Dr. C. W. L. *Gloger* Berlin 1858 megjelent következő czimű munkájára: „Die nützlichen Freunde der Laud- und Forstwirthschaft unter den Thieren” melyben a nép és néptanítók okulására főkép a rovarfaldoklás ellen a természettől a hasznos madarak által adott védelmet írja le, s különösen az oduban költő hasznos madarak mesterséges szaporításáról értekezik.

Elnöklő: a jelen vita folytán közlött igen becses adatokból kitünik:

1-ször hogy a *Bostrichus curvidens* alakjainak nagy része

mielőtt bábbá válnék 1—2 vonalnyi mélyre a fába furja be magát s onnan mint egészen kiképzett bogár jön elő;

2-szor hogy e rovar átalakulása bár mely állapotában is a tél fagya által meg nem öletik.

Azon urakat kik oly kellemetlen helyzetben vannak hogy ezen nagyon káros rovar életmódját folytonosan észlelhetik a tudomány érdekében felkérem hogy megkezdett észleleteiket az általunk tapasztalt szorgalommal és szakavatottsággal tovább is folytassák.

A mi Curter bányatanácsos úr által tett s a jelenlévők beleegyezésével találkozott indítványt illeti, hogy a magas helytartótanács a rovarokat pusztító hasznos madarak védelmére kiadott rendeletek szigorú megújítására felkéressék — e tárgyat szavazás alá bocsátom.

Curter bányatanácsos indítványa egyhangulag elfogadtatik.

Curter bányatanácsnok a más országokban már régebbi idő óta alakult állatvédegyletekre hívja fel a gyülekezet figyelmét s arra utal hogy némely vidéken a nemzedékről nemzedékre származó babona vagy ha akarjuk előszeretettel a gólyák és fecskék iránt ezeket különös védelemben részesíti, végre megjegyzi hogy ez irányban csak akkor lehetne megfelelő eredményt várhatni ha nem csak egyes országok hanem az egész birodalom sőt egész Europa át volna hatva a hasznos madarak védelmének szükségességétől.

Most a 8-ik thema tárgyalása vétélik elő: „tapasztalatok a különféle fanemek tartóssága felett a bányákban“.

Elnöklő ezen tárgyalás bevezetéseül kiemeli hogy egyaránt az erdészre mint a bányászra nézve nem csak a fa értéke hanem a munka költség is fontos tényező.

Scherffel erdész azt mondja hogy az ő vidékén (Szepesség) a bányák kiácsolására a vörösfenyőt leginkább keresik s legdrágábban fizetik.

Pöschl bányatanácsnok említi hogy 200—300 darab fát impregnáltatott s ezek tartósságára nézve jó eredményekre számol.

Ravasz bányagondnok 1861-től a bányában használt impregnált fával tett észleleteit adja elő, ezek nem szólnak az impregnáció javára.

Az ő adatai szerint 1861-di év márczius havában a bányába egymásmellé 204 impregnált és 204 nem impregnált lúczfenyő *) oszlopfa (Stempel) állítatott be. Ez idő óta 39 impregnált és 34 nem impregnált oszlopfa lett használhatlanná. Egy darab impregnált oszlopfa 39, és 1 nem impregnált 16 krajczárba került.

A jegenye fenyő használata is hasonló eredményeket mutat. Ezen fanemnél egy impregnált oszlopfa 34 és egy nem impregnált 21 krajczárba jött.

Az 1861-ben ugyanazon vonalon beállított 300 darab impregnált és 300 darab nem impregnált jegenyefenyő oszlopból elromlott azóta 124 impregnált és 88 nem impregnált.

Pöschl bányatanácsos tulajdon tapasztalatai szerint azt mondja hogy egy darab oszlopfa impregnációja 9%,—11 krajczárba kerül, hozzá téven hogy a kísérletek sokkal kevesebb darabra terjedtek sem hogy e szerint a költségeket nagyban lehetne megállapítani.

Rauen zúzdáinspektor a fa impregnációját ajánlja mondván hogy a zúzdában 4 év előtt impregnált és felhasznált 2 darab (jegenyefenyő) gerendely (Welle) mai napig is tökéletesen egészséges.

A fának tökéletes impregnálását úgy lehet megítélni, ha az a folyadéktól úgy át van hatva hogy a friss átmetszet egészen zöld színű.

Mack tanár azon nézetten van hogy ha az impregnált fák tartóssága felett akarunk ítélni, azon helyi viszonyokat melyekből a hátrányos befolyás ered, pontos figyelemre kell venni.

Pöschl bányatanácsos nagyon fontosnak tartja annak megvizsgálását hogy honnan ered az, hogy némely fának alig 20-30%-ka impregnálódik, — nem hiszi hogy ennek oka csak a fa növéseben fekszen.

Kálích erdész azon nézetét fejezi ki hogy a fának vágási ideje az impregnatio sikeréve nézve nagy befolyással bír.

Curter bányatanácsos azt kérdi, hogy mely fanemek legalkalmasabbak a bányamivelésre, s felkéri *Bello* bányatanácsos urat szíveskednék ebbeli, hoszu évek során nyert tapasztalatait közölni.

Bello bányatanácsnok. — A közönséges alagokban a fa 6—8 évig tart; az impregnált fát legjobb oly helyeken használni hol a

*) Talán tölgy?

rekedt lég miatt a fa hamar korhadásba megy. A selmeczi, hodrusi és bélabányai bányákban rendszeren tölgyfát, a körmöczi és besztercebányai bányákban pedig kizárólag lúcz- és jegenyefenyő fát használnak.

A tölgyfa mindenesetre a legjobb, erről tanuskodnak a bélabányai főalagon nyert tapasztalatok is.

Legcélszerűbb azonban az alagokat téglával kifalazni.

Ő az impregnált fa használata mellett van, de azon tapasztaláshoz is jutott hogy a fa tartósságát az is nagyon fokozza ha a bányába beépített fa folytonosan vizesítettik.

Elnöklő ezen közleményt oda egészíti ki hogy a bányában folytonosan vizesített fa egy ember életkornál is tovább tart különösen ott hol a bányában réz is van, a víznek rézvitriol tartalma miatt.

Általánosan ösmert és megállapított tény hogy a vörösfenyő a bánya mivelésre a legjobb mely a legroszabb körülmények közt is 9 évig, holott a tölgy a legjobb esetben 7—10, a lúcz- és jegenyefenyő pedig 3—5 évig tart. Az eddigi tapasztalatok szerint a Boucherie módja szerint rézvitriollal impregnált fa átlag véve 11 évig tart; hasonló eredményeket nyertek Franciaországban és Belgiumban is.

Az igen erős rézvitriol oldat használata káros. Legcélszerűbbnek mutatkozott az impregnálást 1 fokú lúggal kezdeni s azután oly folyadékkal utánmosni melyben majdnem semmi rézvitriol sincsen.

Az impregnált bükkfa oly tartós mint a nem impregnált tölgyfa.

Bello bányatanácsos dicséri a vörösfenyő zsindelek tartósságát megemlítvén hogy Coburg Herczeg ő főnsége szt. antali kastélyán, melyben az egylet most össze van gyűlve, a vörösfenyő zsindelek 70 évnél tovább tartott.

Landa főerdész közli hogy a kezelése alatt lévő báró Révay Ferencz féle erdőkben a vörösfenyők közt széltpörések vannak melyek felett az új állab már 70—80 éves, mind a mellett a fekvő vörösfenyők belseje, gesztje (Kernholz *) még tökéletesen ép.

Minthogy az idő már nagyon előhaladt, indítványozza az elnök hogy a többi themákat mellőzve a program első pontjában foglalt tárgyak, t. i. az alapszabályok 16 §-ban kijelölt s a közgyűlés által elintézendő tárgyak vétessenek elő.

Miután ezen indítvány elfogadtatott felhívja elnök a titkárt hogy olvassa fel az egyesület mult évi tevékenységéről szóló igazoló jelentését.

J e l e n t é s

a magyar erdészegylet működéséről a Veszprémben 1863
tartott III. közgyűlés óta.

I.

1863 augusztus 28-án az egyesületnek volt 19 tiszteletbeli- és 820 rendes tagja. Ezen szám *Russegger* József lovag cs. k. ministeri tanácsos személyében, kinek kimúltát méljen fájjaljuk, 1 tiszteletbeli taggal, továbbá más 16 tag elhunytá következtében, valamint 131 rendes tag kilépése vagy kitörtése által kevesbedett. Más részt felvétetett 59 új tag, s a veszprémi közgyűlés által Lónyay Gábor úr tiszteletbeli taggá választatott.

Az egyesület tehát jelenleg 20 tiszteletbeli és 732 rendes tagot számít.

2.

Az egyesület választmánya martius 24- ki ülésében a titkár által összeállított 1863-évi egyesületi számadás megvizsgálását egy külön, Thieriot, Mack és Gervay urakból álló bizottságra ruházta. Ezen bizottság jelentése az ülés végén fel fog olvastatni.

A számadás kivonata:

Bevétel

Pénztári maradék 1862 végén	200 ft. 61 kr.
2 darab földtehermentesítési kötelezvény	200 " — "
Tagsági díjakból	1421 " 40 "
Hatarozott évi ajándékokból	343 " 75 "
Hatarozatlan	249 " 81 "
Befizetett hátralékokból	541 " 34 "
Oklevél díjakból	31 " — "
Az egyesületi közlöny eladásából	29 " 75 "
1861 és 1863-re előre fizetett tagsági díjakból	621 " — "
2 darab szelvény eladásából	9 " 74 "
1863 év végén kün levő tagsági díjhátralékok	2981 " 36 "
Összesen	6649 ft. 76 kr.

Kiadás

Az egyleti közlöny kiadása	1271 ft. 40 kr.
Postabérek	344 „ 12 „
Fizetések és járulékok	772 „ 80 „
Napi díjak és uti költségek	94 „ 04 „
Lakásbér	220 „ 50 „
A kiállítás költségei	60 „ 72 „
Irodai szükségletekre	126 „ 58 „
Rendkívüli kiadások	67 „ 63 „
Külön kiadások	2981 „ 36 „

Összesen 5939 ft. 15 kr.

a kiadást a bevétellel összehasonlítván marad *pénztári készlet*:

Készpénzben	510 ft. 62 kr.
Kötelezvényekben	200 „ — „

Összesen 710 ft. 62 kr.

3.

Az egylet titkára által összeállított pénzszükségleti kimutatás 1865-re megvitatás és helybenhagyás végett a gyűlés elé terjesztetik.

4.

A mult év folytán, a mint a most már mind a két nyelven megjelenő egyleti közlönyből is kivehető, az egyleti választmány 5 ülést tartott.

Ezen ülésekben tanácskozás alá vett és elintézett legfontosabb tárgyak közül csak a következőket bátorodom a t. gyülekezet emlékezetébe visszahívni.

Mint különösen örvendetes eseményt kell fölemlítenem az „Erdészeti Lapok” szerkesztőségével kötött egyezséget melynek következtében ezen becses lap 1864 január 1-től mint az egylet közlönye jelenik meg, s már mindazon t. urak kezei közt vannak kik azt 1 ft. felül fizetéssel az egylet útján megrendelték.

Sajnálандó hogy ezen hazafiui törekvés nem részesült a várt méltánylásban, mert a 732 egyleti tag közül csak 158 fizetett a magyar közlönyre elő.

Nem kevésbé fontos tárgy a választmány azon határozata hogy Pozsonyban egy erdészeti iskola állitassék. A szervezési terv kidolgozására egy négy tagu: Thieriot, Mack, Gervay és Barta urakból álló bizottság neveztetett.

A nm. m. kir. Helytartótanácsnak 1863 December 23-ról kelt abbeli felszólítása folytán hogy a hazai vadászat rendezése végett javaslatot terjesztene fel az egylet, a választmány 1864 január 24-ki ülésében egy lehetőleg alapos véleményt dolgozott ki mely Barta jogtudor úr külön véleményével együtt az egylet közlönyének 1864-ki folyamában szóról szóra le van nyomtatva.

A magas Helytartótanács 1864 február 19-éről kelt felszólítására a választmány egy ily czimű röpirat felett „Der Wald als Retter in der Futternoth“ adott véleményt mely szinte az egylet közlönyében van kinyomtatva.

Miután *Dittrich* erdőmester úr Gödöllőről kijelentette hogy választmányi taggá történt választását hivatalos okok miatt el nem fogadhatja. — a választmány *Wagner Károly* cs. k. erdészeti segéd-tanár urat választá még, felkéretik tehát a t. gyülekezet az alapszabályok 8. §. értelmében vagy e választást jóvá hagyni vagy pedig új választást eszközölni.

5.

A magas Helytartótanács által megerősített új egyleti alapszabályok már ki vannak nyomtatva s a jelenlevő urak rendelkezésére állanak.

6.

Az alapszabályok 3. §. értelmében a rendes egyleti tagok, alapító és évdijas tagokból állanak. A 23. §. szerint alapító tagokul tekintetnek azok kik egyszer mindenkorra legalább 100 forint tőkét letesznek vagy e felől alapító kötelezvényt állítanak ki, kötelezvény magukat az 5% kamatot évenként pontosan lefizetni.

Ily értelemben az egylet alapító tagjaivá lettek: Gróf *Pálffy István* úr 200 ftal., a Veszprémi főtisztelendő káptalan 100 ftal., főtisztelendő *Rezucsek Antal* apát úr 100 ftal, *Gervay Nándor* jogtudor úr 100 ftal, *Thieriot Albert* cs. k. erdőtanácsnok úr 100 ftal.

7.

A választmány határozata folytán minden megye gazdasági egylete felkérettet hogy lépne be tagul az erdészegyletbe. Ezen felszólítás eredményeül örömmel jelentem hogy eddig a következő egyletek jelentették belépésüket:

a Szatmármegyei t. gazdasági egylet

a Hevesmegyei

"

"

a Nyitramegyei gazdasági egyesület

a Fehérmegyei " "

Midőn ezt köztudomásra juttattjuk el nem halgathatjuk azon ohajtásunkat, bárcsak tetszenék a többi t. megyei gazdasági egyesületeknek is egyesületünkbe lépni hogy közösen közreműködve kitűzött célunkat elérhessük.

8.

A nm. Helytartótanács rendeletéből 1863 szeptember havában, az erdészeti véd- és segédszemélyzet számára tartott államvizsgán mint elnök *Thieriot* cs. k. erdőtanácsnok, s mint biztosok *Müller Ernő* és *Rowland* urak működtek.

A vizsgára bejegyzet 6 jelölt jól kiállotta a vizsgát.

A Pesten tartott magasabb erdészeti állam vizsgától az elnökség semmi közelebbi jelentést nem vett.

9.

Ranolder János veszprémi megyés püspök ő. excellentiája 1864 január 25-ről kelt iratában az egyesületnek évenként 25 ftnyi segélypénzt engedményezni méltóztatott.

10.

Gróf *Waldstein Wartenberg* János ő méltósága 1000 darab 4—5 éves eperfa csemetét ajándékozott azon megjegyzéssel, hogy az annak eladásából bevett összeg az egyesület pénztárába folyjon.

11.

A horvát kir. ulvari kancellárica az egyesülethez intézett iratában köszönetét fejezi ki s viszont szolgálatát ajánlja azért hogy az egyesület 1863 december 3-ki jelentésében az bálványfa tenyésztését illetőleg Magyarországon nézeteit előadja.

A „zoologische Garten” szerkesztősége Frankfurtban a Majna mellett, nem különben az „illustrirte Zeitschrift für Forst- und Landwirthschaft” szerkesztősége, lapcserére szólítja fel egyesületünket, minek következtében az erdészegylet közlönyének utolsó 3 kötete mind a két szerkesztőségnek megküldetett.

12.

Az egyesület könyvtára két igen becses munkával szaporodott, u. m. „Das Winklerische Taschen-Dendrometer” Grossbauer tanár-

tól, és „Festalbum der Mariabrunner Forstakademie“ Schindler segédtanártól; mind a kettő a szerző urak ajándéka.

Az egyesület természettani gyűjteménye is gazdagodott a titkár következő ajándékai által, u. m.

egy 82 nemből álló *fagyűjtemény*;

egy 600 nemből álló *ásvány gyűjtemény* többnyire a név és lehelhely feljegyzésével iskátulyákban;

egy 916 nemből álló *rovar gyűjtemény* (bogarak és lepék) mely az ajándékozó kijelentett akarata folytán a Pozsonyban állítandó erdészi iskola számára tartatik fenn.

Rowland.

Ezen jelentés minden megjegyzés nélkül tudomásul vétetik, az ajándékok köszönettel fogadtatnak.

Bizottsági jelentés az 1863 együleti számadás megvizsgálásáról.

A választmány 1864 marczius 24-ki határozata folytán alolírottak a Rowland titkár által tett 1863-számadás megvizsgálásával bizatván meg, azt minden részleteiben pontosan átnézték s a kimutatott 6649 ft. 77 krajczár bevételt rendben találták, ellenben az 5939 ft. 10 kr. tett kiadást 5939 ft. 15 kr. igazították, úgy hogy 1863 végével a pénztár álladéka volt:

állam kötelezvényekben 200 ft. — kr.

kész pénzben 500 „ 62 kr.

Miután pedig a földtehermentesítési kötelezvények pengő pénzre szólnak az 1864 számadásba ezek értékeül 200 ft. helyett 210 ft. teendő, s így az átvendő összeg teend: 710 ft. 62 kr.

A bizottság azon ajánlatot bátorodik tenni hogy e jelentés folytán oldozná fel a közgyűlés a titkárt az 1863 számadásra nézve.

Pozsony augusztus 12. 1864.

Thieriot Albert

választmányi tag

Mack Ede

választmányi tag

Minthogy semmi megjegyzés nem történt a feloldozás megadatott

D) Napi díjak és uti költségek

12. a titkárnak a közgyűlésre 80 ft. — kr.

E) Irodai költségek

13. író szerekre 60 ft. — kr.

14. *F) Rendkívüli kiadások* 150 „ — „

A kiadások összevonása

A) az egyleti közlönyök kiadása 1700 ft. — kr.

B) póstabérek 50 „ — „

C) fizetések és járulékok 1338 „ 50 „

D) napidíjak és uti költségek 80 „ — „

E) irodai költségek 60 „ — „

F) rendkívüli kiadások 150 „ — „

A kiadás összege 3378 ft. 50 kr.

ezt a bevétellel összehasonlítván 3993 ft. — kr.

marad pénzfölösleg 524 ft. 50 kr.

Ezen költségvetés 1865-re a közgyűlés által egyhangulag elfogadtatik.

Az alapítási tőkék letétele magyarországi záloglevelekben helyben hagyatik.

Wagner Károly erdészeti segédtanárnak a választmány által, választmányi taggá történt ideiglenes megválasztását a közgyűlés egyhangulag megerősíti.

Az elnöklő indítványára a jövő évi közgyűlés helyének megválasztása a választmányra bízatik.

Épen úgy a választmányra bízatik a megvitatandó themák kitűzése is.

Miután ezen tárgyak el levének intézve, elnöklő indítványozza hogy hatalmaztassék fel hogy a pénzügy minister ő excellenciájának a nyújtott segítségért a közgyűlés köszönetét személyesen vigye meg.

Háromszoros „éljennel” elfogadtatik.

Ezután indítványozza elnök hogy úgy a selmeczi cs. k. bánya-, erdő- és javak igazgatóságának, különösen pedig az igazgatóság elnökének *Landerer* cs. k. bányatanácsnok urnak mint *Selmecz sz. kir. bányaváros* közönségének; nemkülönben *Szász-Coburg-Kohári* ő kir. felségének a szives fogadtatásért a közgyűlés őszinte köszönete jegyzőkönyvileg kifejezteszék. Ez indítvány „éljen”-nel fogadtatik.

Végre jelenti az elnök hogy az eddigi titkár az ehhez intézett tiszteelő meghívásnak engedve az Árvai közbirtokossági uradalom erdőmesterévé lett, s így az egyleti titkár helye üresedésbe jött.

Rowland erdőmester rövid de szívélyes szavakban köszönetét nyilvánítja azon szíves elnézésért mellyel az egylet irányában még akkor is viseltetett ha terhes foglalatosságai által gátolva annyit nem is tett mint valóban ohajtotta volna; — sajnálatát fejezi ki egyszersmind hogy jövőre már nem leend alkalma az egylet tárgyalásain oly rendesen s oly odaadással résztvennie, mindazonáltal kéri az egyletet tartaná meg továbbra is jóakaratu szíves emlékében.

Erre elnök a gyűlést bezártnak nyilvánítja.

A gyűlés után az egybegyűlt tagok Coburg Herczeg ő kir. fősége által fényesen megvendégeltettek, s miután számos vendégek kíséretében még a kastélyhoz tartozó diszkerket megtekintették volna, alkonyatkor Selmeczre visszatértek.

A faiskolák egy uj ellensége.

Ily fölirattal jelent meg lapunk f. é. 2-ik füzetében egy az: „Allg. Forst- und Jagdzeitung” hasábjairól átvett és a varasbékának (rana buffo) a csemetékre való kártékonyságáról szóló czikkcske Markteidenfeldtől, melyre épen megjegyzéseinket akartuk tenni midőn a „Kertész Gazda” által e szándékunkban megelőzteténk, a részrehajlatlan igazság tekintetéből kinyilatkoztatjuk, hogy e helyre igazításnak minden szavát mi is bátran aláírjuk.

Itt idézzük a *Kertész Gazdának* azon sorait, melyek a varasbéka ártalmatlanságát a legvilágosabban bizonyítják: „A varasbékának (rana buffo) foga nincs.” Továbbá: „Eledele apró rovarok, kukacok, szunyogok, méhek, darázsok. Ez utóbbi kedves eledele. A kertekben igen hasznos állat”; — s melyekből az idézett lap azon jogos következtetést vonja, hogy a varasbékának foga nem lévén, a csemetéket nem rághatja le, tehát nem ártalmas miután eledele rovarakból áll, még hasznos állat is.